

अचलमानः ॥ कतकः ॥ ३३ ॥ इति श्रीरामाभिरामे ० वा ० यु ० पंचत्रिंशः सर्गः ॥ ३५ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ तत्त्विति ॥ १ ॥ २ ॥ परपक्षं तत्पाबल्यप्रविश्यै
वपरिगृह्यैव वस्तुतोऽहितं वचः परुषं हितबुद्ध्या यदुच्यते नैतन्ममश्रोत्रगतं मच्छ्रोत्रेणैव गृहीतं ॥ ३ ॥ कुतस्तत्राह ॥ मानुषमिति ॥ ४ ॥ हीनं विक्रमैरित्यनुषज्यते ॥ ५ ॥
यत्त्वयाहं परुषाण्युक्तस्तत्तु वीरद्वेषेण वा वीरेमयि द्वेषेण वा अहोस्विद्रिपौ पक्षपातेन वा मम प्रोत्साहनेन शत्रुप्रशंसायां क्रोधाद्युद्धायप्रवर्तिष्यत इति प्रवर्तनेन वा हेतुनेति शंके ननु
वाक्यस्य मया श्रुतार्थे तात्पर्यमित्यर्थः ॥ ६ ॥ तदेव समर्थयन्नाह ॥ प्रभवंतं इति ॥ प्रभवंतं युद्धादिसमर्थं पदस्थं अव्याहतस्वराज्यस्थं राजानं विना प्रोत्साहनं रिपुवधप्रवृत्तिप्रेर

इत्यार्षे श्रीम ० वाल्मीकीये यु ० पंचत्रिंशः सर्गः ॥ ३५ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ तत्तुमाल्यवतो वाक्यं हितमुक्तं दशाननः ॥ न
मर्षयति दुष्टात्मा कालस्य वशमागतः ॥ १ ॥ स बद्ध्वा भृकुटिं वक्त्रे क्रोधस्य वशमागतः ॥ अमर्षात्परिवृत्ताक्षो माल्यवंतमथाब्रवीत् ॥ २ ॥
हितबुद्ध्या यदहितं वचः परुषमुच्यते ॥ परपक्षं प्रविश्यैव नैतच्छ्रोत्रगतं मम ॥ ३ ॥ मानुषं रूपं रां ममेकं शाखामृगाश्रयं ॥ समर्थं मन्य
सेकेन त्यक्तं पित्रा वनाश्रयं ॥ ४ ॥ रक्षसामीश्वरं मां च देवानां च भयं करं ॥ हीनं मां मन्यसे केन अहीनं सर्वविक्रमैः ॥ ५ ॥ वीरद्वेषेण वा शं
के पक्षपातेन वारिपोः ॥ त्वयाहं परुषाण्युक्तो मम प्रोत्साहनेन वा ॥ ६ ॥ प्रभवंतं पदस्थं हि परुषं कोऽभिभाषते ॥ पंडितः शास्त्रतत्त्वज्ञो विना
प्रोत्साहनेन वा ॥ ७ ॥ आनीय च वनात्सीतां पद्महीनामिव श्रियं ॥ किमर्थं प्रतिदास्यामि राघवस्य भयादहं ॥ ८ ॥ वृतं वानरकोटीभिः स
सुग्रीवं सलक्ष्मणं ॥ पश्य कैश्चिदहोभिश्च राघवं निहतं मया ॥ ९ ॥ द्वंद्वेयस्य नतिष्ठंति दैवतान्यपि संयुगे ॥ सकस्माद्रावणो युद्धे भयमा
हारयिष्यति ॥ १० ॥ द्विधा भज्येयमप्येवं न न मेयंतु कस्यचित् ॥ एष मे सहजो दोषः स्वभावो दुरतिक्रमः ॥ ११ ॥ ॥ ११ ॥ ॥ ११ ॥
त्वादिगुणविशिष्टः कः परुषमभिभाषते न कोपीति निश्चयः ॥ वाशब्दो निश्चये ॥ ७ ॥ पद्महीना मित्यनेन लक्ष्मीत्वाभावबोधनमत्युपादेयत्वबोधनं च ॥ ८ ॥ ११ ॥ १० ॥ एवमपि राम
स्य महत्त्वेऽपि द्विधा भज्येयं इतरवेणुवत् ॥ न न मेयं वेतसवत् ॥ सहज आज्ञानसिद्धः ॥ ननु दोषश्चेत्यज्यतां तत्राह ॥ स्वभाव इति ॥ नक्षत्रिः कदापि शीतलो भवतीति भावः ॥ ११ ॥